

Maryse Condé

Evanghelia
după Lumea Nouă

Traducere din limba franceză
și note de Alexandra Cozmolici

POLIROM
2024

Cuprins

Partea întâi.....	7
Partea a doua.....	137
Epilog.....	277

Avionul a aterizat pe aeroportul Frantz-Fanon la șase dimineața, iar Pascal a respirat mirosul inimitabil al patriei sale: mirosul de sare, mirosul mai pătrunzător al mării, mirosul salmastru al craterelor noroioase ce înconjurau pâlnia vulcanului, mirosul fructelor în diverse stadii de coacere pe acest gigantic platou tropical. De data asta, a venit la el să-i ceară autografe un grup de eleve de liceu care plecau în Franța, însoțite de profesorul lor de franceză. S-a învoit cu dragă inimă, pe urmă a luat un taxi care l-a dus la Marais Salant.

Când a ajuns, casa i s-a părut murdară, goală și abandonată. Dezorientat, a urcat la el în birou, probabil încăperea cea mai puțin ostilă și, fără să mai piardă vremea, a început să scrie despre experiența pe care tocmai o trăise. Spre surprinderea lui, ideile îi veneau cu grămada. La început, șederea i se păruse un dezastru complet. Descoperea că nu fusese deloc așa.

India, în primul rând. Mulțumită șederii la așram, viziunea lui despre țara aceea se schimbase. Credea că e populată de mult prea mulți bărbați și femei, condamnați la sărăcie. A fost uimit, dimpotrivă, de bogăția culturii ei. Înțelesese, de asemenea, diversitatea lumii și complexitatea problemelor sale. De pildă, la atâția ani de la sfârșitul apartheidului, de ce Africa de Sud era tot divizată, în căutarea echilibrului?

Cât despre dragostea lui arzătoare pentru Sarojini, își spunea că ea îi îngăduise să-și măsoare umanitatea.

Pe scurt, scria de zor, când s-a auzit un ciocănit la ușă. Era Maria, ultima persoană pe care se aștepta s-o vadă într-un asemenea moment.

— Tu? Ce vrei de la mine? a întrebat el brutal.

Femeia i-a acoperit chipul cu sărutări, șoptind:

— Am venit să-ți cer scuze, nu știam că Fatima e mama ta.

— Cine ți-a spus? a întrebat el.

— Judas Éluthere, a răspuns ea.

Pascal nu era nemulțumit s-o revadă pe Maria, fiindcă aerul ei de îndrăgostită îl consola după respingerea dureroasă de care tocmai avusese parte. Putea fi considerat în continuare atrăgător. Nu era lipsit de farmec.

În aceeași după-amiază, Maria s-a mutat iarăși cu el la Marais Salant și au luat-o de la capăt, ca în trecut. Desigur, de-a lungul zilelor care au urmat, Pascal a avut impresia că nu era cu totul sincer și-și reproșa pornirile pe care nu știa să și le stăpânească. Au hotărât să meargă să petreacă pe insulița Sargasse câteva zile, în casa care fusese a bunicilor Bergman. Muriseră amândoi de ani de zile, însă casa era în picioare, întreținută de bine, de rău de fratele lui Eulalie. Într-o dimineață, au luat vaporeșul de la debarcaderul Valmy, croindu-și drum printre marinarii care stivuiău gălăgioși lăzi cu cod sărat și hering afumat în partea din față a vasului.

Curând, marea, liniștită pe marginea cheiului, a început dintr-odată să se adâncească, să se agite și să tresalte. Multora dintre pasageri li s-a făcut efectiv rău și-au vomitat în punguțele de hârtie gri împărțite de membrii echipajului. Traversarea a durat patruzeci și cinci de minute. Pe cheiul din Sargasse, vânzătoarele, strâmbându-se în soare sau cu

pălării de paie mari pe cap, le ofereau turiștilor specialitățile insuliței: plăcinte cu crab, prăjituri cu miere sau umplute cu jeleu.

Lui Pascal îi părea rău că nu venise mai des pe Sargasse. Era o vreme a libertății, așa cum rareori avusese în copilărie. Bunicii Bergman nu știau boabă de franceză, bunica dădea pe dinafară de expresii savuroase și neașteptate: „Corpul, zicea ea, nu e bine astăzi“ sau „Corpul e *krazé*¹ în dimineața asta“. Îi spunea micuțului Pascal povești din care el nu pricepea mare lucru. Îl lăsa să se scalde gol în mare. Și tot la Sargasse avusese prima experiență erotică: Manon, o fetiță al cărei tată avea câteva vaci și care puneă zilnic pe gresia de la bucătărie două sticle de lapte proaspăt puțin albăstriu la culoare. Uitându-se la sânii ei, la fesele ei, la picioarele ei, lui Pascal i se scula, fără să știe încă ce înseamnă să ți se scoale.

Duminica, bunicul și bunica îi invitau la masă pe prietenii lor, vreo zece descendenți din vikingi la fel ca ei, care, în ciuda culorii lui, îl săltau pe Pascal pe genunchi. La masă se servea *boudin* alb², specialitatea bunicii, care înlocuia sângele de porc și pesmetul cu o tocătură de rapane bine condimentată. Unii ziceau că amestecul era execrabil, alții, delicios, dar toată lumea devora cantități industriale.

La lăsarea serii, bunicul Bergman îl lua pe micuțul Pascal de-o mână și bunica Bergman de cealaltă și plecau toți trei la o plimbare de vreo doi kilometri. Cum bunicul nu suporta încălțările – nici șlapi, nici teniși, nici ghete – pășea direct

1. Strivit (creolă).

2. Cârnăț francezesc, preparat de obicei cu carne albă (pui și porc), lapte, coniac și nucșoară.

pe beton cu picioarele lui mari și albe cu pielea îngroșată în vârful degetelor.

Se duceau la un bar numit Les Diablotins¹, aflat deasupra mării, pe care o auzeai turbând de furie dedesubt când se lovea de stânci. Bunicul Bergman îl cocoța pe genunchi, pe urmă îi dădea voie să-și înmoaie degetul în paharul lui de rom sau chiar să-l guste. Pascal cădea într-un somn dulce. Da, perioada aceea fusese una fericită, cum rar mai trăise.

Până atunci, Pascal fusese atent mai ales la farmecele Mariei: sânii ei grei și rotunzi, fesele ei ridicate și acea linie mediană care cobora de-a lungul spinării. La Sargasse, cum o dorea mai puțin și deseori făcea mari eforturi s-o ia în brațe, s-a preocupat de sufletul ei.

Într-o zi, ea l-a întrebat:

— Plecaseși să-ți cauți tatăl. Ce ți-a destăinuit?

Pascal s-a strâmbat:

— O să fii foarte mirată, dar nici măcar nu l-am întâlnit. Călătoria asta a dat chix.

Femeia n-a mai zis nimic, păstrându-și gândurile pentru ea, fiindcă așa era din fire: discretă, vorbind puțin despre sentimentele ei și ale celorlalți.

La patru ani își pierduse tatăl. O lăsase pe mama ei cu patru cuști unde mișuna un soi de iepuri cu ochii roșii și blana foarte albă, atât de albă, încât erau numiți iepuri iceberg. La cinci ani o însoțea pe mama ei, care vindea în piață. Nu prea mersese la școală. Totuși, împreună cu sora ei, Marthe, îl educaseră pe fratele ei mai mic, Lazare, care, în ce-l privea, trecuse cu succes examenul de studii superioare și pentru o vreme predase matematică într-o școală privată.

1. Drăcușorii.

Pascal s-a întors la Marais Salant cu inima sfâșiată de regrete. La două zile după întoarcerea lor, Marthe și Lazare au apărut pe nepusă masă, fără să dea nici cea mai mică explicație, dar judecând după numărul de valize și coșuri de nuiele, Pascal a înțeles că se întorseseră să locuiască cu sora lor, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. N-a putut să îndure nesimțirea asta și i-a dat afară imediat, la fel și pe Maria, ca treaba să fie treabă. În sinea lui, își zicea că nu mai suporta minciunile în care trăise. Dacă avea pretenția să schimbe lumea, trebuia să se obișnuiască să privească adevărul drept în față.

Și iată că s-a pomenit din nou singur și fericit să fie așa. Dimineața își pregătea cu grijă prelegerile pentru Le Bon Kaffé. Cum doi dintre ucenici hotărâseră să scrie despre el, despre felul cum îl cunoscuseră, despre ce reținuseră din învățătura lui, după-amiaza, Pascal le corecta textele.

În anumite zile, își petrecea timpul scriind o carte căreia îi spusese *Două cuvinte, patru vorbe*. Avea să fie opera lui de căpătâi: intenționa să demonstreze că globalizarea cu care li se împuiau urechile nu era, până la urmă, decât o formă modernă de sclavie. Națiunile bogate din Occident obligau țările sărace din Sud, a căror forță de muncă era numeroasă și prost plătită, să confecționeze, cu cheltuieli reduse, produsele de care aveau ele nevoie.

S-a grăbit și să meargă s-o vadă pe mama lui, care se întorsese în țară. Din păcate, n-a găsit-o în dispoziția la care spera. Era însoțită de un scriitor a cărui carte *Mă supun*¹ era pe cale să devină bestseller internațional. O obseda o idee: oare acesta din urmă n-ar putea să țină și el prelegeri la Le Bon Kaffé? Pascal i-a promis c-o să-i spună despre asta lui Judas Éluthère, fără tragere de inimă, fiindcă scriitorul

1. Aluzie la romanul *Supunere* de Michel Houellebecq.

părea înfumurat și plin de sine. Cât despre scopul vizitei lui la Castera, Fatima doar l-a întrebat cu nonșalanță:

— Așa deci, nici măcar nu l-ai văzut pe taică-tău! Nu mă miră. Ce ți-am spus eu?

Și asta a fost tot.

Cum lăsase Grădina Eden în grija unui administrator, Jean-Pierre a închiriat căsoaia în care locuise timp de cincizeci de ani cu Eulalie și s-a mutat la Marais Salant. Și el îl întrebase pe Pascal cu dezinvoltură:

— Așa deci, nu l-ai văzut pe taică-tău?

Lui Pascal i se păruse că simte în tonul lui o notă de satisfacție, ca și cum, în sinea lui, nu era nemulțumit că nu trebuia să împartă cu cineva imaginea paternă.